

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

Veileder for regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland, søknadsomgangen 2025

Tittel	: Veileder for regionale miljøtilskudd i jordbruket i Nordland, søknadsomgangen 2025
Dato	: 20.05.2025
Forfatter	: Grete Nytrøen Kvavik
Bildet på forsida	: Beitebakker i Engan-Ørnes-Kjelvik utvalgte kulturlandskap. Fotograf: Oskar Puschmann, Nibio
Rapportnummer	:
ISBN	:
Emneord	: Regionalt miljøprogram, jordbruk, regionale miljøtilskudd, RMP
Utgiver	: Statsforvalteren i Nordland
Antall sider	: 42
Ansvarlig signatur	: Hans Christian Jarnæs
Sammendrag:	Regionale miljøtilskudd i jordbruket skal bidra til å ivareta jordbrukets kulturlandskap med biologiske mangfold, kulturmiljøer og kulturminner og tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, og redusere utslipp til luft og avrenning til vann. I Nordland er det gjort et utvalg av tilskuddsordninger innen disse miljøtemaene, som du finner igjen i forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland. I andre fylker kan «tilskuddsmenyen» ha andre tema og tiltak. Økonomisk ramme for tilskuddsordningene fastsettes i jordbruksavtalen. Forskrift og tilskuddssatser fastsettes av Statsforvalteren i samarbeid med føringer i Regionalt miljøprogram (RMP) og instruks fra Landbruksdirektoratet. Det er kommunene som forvalter tilskuddsordningene, behandler søknader fra landbruksforetakene og innvilger eller avslår tilskudd. Tilskuddssatsene for 2025 fastsettes endelig i januar 2026. Utbetaling av miljøtilskuddene for 2025 skjer i mars 2026. Denne veilederen er først og fremst til deg som skal søke om regionale miljøtilskudd i jordbruket, i Nordland. Veilederen gir en oversikt over tiltak du kan få tilskudd til, hva som kreves for at tilskudd skal innvilges, skjøtselsråd, dokumentasjonskrav og foreløpige tilskuddssatser. Det er et eget kapittel om søknadsprosessen, med informasjon om hvem som kan få tilskudd og hvordan du kan søke. Hvis du ikke finner svar på spørsmål du har om regionale miljøtilskudd i denne veilederen, er det mer informasjon på nettsiden til Landbruksdirektoratet. Du kan også ta kontakt med kommunen. Kommunene finner informasjon om saksbehandling, kontroll og retningslinjer for behandling av søknader i Landbruksdirektoratets veiviser. Kommunene får også brev fra Statsforvalteren om saksbehandlingsfrister mm.

Innhold

1	Om regionale miljøtilskudd	5
1.1	Formålet med regionale miljøtilskudd i jordbruket	5
1.2	Hvem kan få tilskudd – og hvordan	5
	Søknadsfrister	5
	Utfylling av søknad	5
	Kommunen veileder deg	6
	Brukerstøtte	6
	Søknad kan leveres eller endres etter fristen	6
	Kommunen behandler søknaden	6
	Du kan klage på vedtaket	6
	Tilskuddet kan bli avkortet	6
	Utbetaling av tilskudd	7
	Tilskuddssatser for søknadsomgangen 2025	7
1.3	Endringer i forskrift og veileder i 2025	9
	Tilskudd til drift av bratt areal	9
	Tilskudd til beiting og slått	9
	Tilskudd til tidlig spredning av husdyrgjødsel	9
	Lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene	9
	Endret struktur i informasjon om tiltak du kan få tilskudd til	9
	Ingen vedlegg i veilederen	9
2	Regler for de ulike ordningene	10
2.1	Tilskudd til kulturlandskapstiltak	10
	Drift av bratt areal (§ 4)	10
	Drift av beitelag (§ 5)	11
	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (§ 6)	12
	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark (§ 7)	13
	Slått av verdifulle jordbrukslandskap (§ 8)	14
2.2	Tilskudd til tiltak for å ivareta biologisk mangfold	16
	Slått av (gammel artsrik) slåttemark (§ 9)	16
	Beiting av kystlynghei (§ 10)	17
	Brenning av kystlynghei (§ 11)	18
	Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer (§ 12)	19
	Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper (§ 13)	20
	Soner for pollinerende insekter (§ 14)	21
	Friareal for gås (§ 15)	23

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl (§ 16)	24
2.3 Tilskudd til skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer	25
Drift av seter (§ 17)	25
Skjøtsel av (felt med) automatisk fredete kulturminner (§ 18)	26
Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner (§ 19)	28
Skjøtsel av steingjerder (§ 20)	29
Skjøtsel av kulturhistoriske områder (§ 21)	30
2.4 Tilskudd til tiltak som skal redusere avrenning til vann	32
(Ugjødsla) kantsone i eng (§ 22)	32
Fangdam (§ 23)	33
2.5 Tilskudd til tiltak som skal redusere utslipp til luft	35
Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen (§ 24)	35
Nedlegging av husdyrgjødsel (§ 25)	36
Nedfelling av husdyrgjødsel (§26)	37
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (§ 27)	38
2.6 Tilskudd til klimarådgiving	39
Klimarådgiving (§ 28)	39
2.7 Kan det gis flere tilskudd på samme areal?	41

1 Om regionale miljøtilskudd

1.1 Formålet med regionale miljøtilskudd i jordbruket

Formålet med regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland, er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner og redusere utslipp av næringsstoffer og partikler til luft og vann fra jordbruket.

Regler for tilskuddsordningen står i [Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland](#). Forskrift for søknadsomgangen 2025 er fastsatt av Statsforvalteren i Nordland 30. april 2025.

5

1.2 Hvem kan få tilskudd – og hvordan

Landbruksforetak kan søke om tilskudd til mange ulike tiltak

Foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon på en eller flere landbrukseiendommer og er registrert i Enhetsregisteret, kan motta tilskudd, se [§ 3 i forskriften](#). Tiltakene det søkes tilskudd for, må være gjennomført i søknadsåret, bortsett fra klimarådgivning, der det kan gis tilskudd for rådgivning som er gjennomført etter forrige søknadsfrist, 15. oktober 2024.

Du kan få tilskudd til tiltak på arealer som foretaket eier eller leier, og beitetiltak må være gjennomført med egne dyr. Du kan også få tilskudd til skjøtsel på arealer hvor foretaket gjennomfører skjøtsel på oppdrag for grunneier. Hvis du gjennomfører tiltak på leid areal eller på oppdrag, må du ha en skriftlig avtale om dette med grunneier.

Det er mange forskjellige tilskuddsordninger – mest sannsynlig noe de aller fleste kan søke på. Snakk med kommunen hvis du synes det er vanskelig å orientere seg om dette.

Beitelag kan søke om tilskudd til drift av laget

Beitelag som er godkjent av kommunen eller tidligere er godkjent av Statsforvalteren (daværende Fylkesmannen) kan motta tilskudd til drift av beitelag, se [§ 3 og 5 i forskriften](#). Beitelaget skal være registret i Enhetsregisteret og ha til hovedformål å samarbeide om fellesløsninger og god utnyttelse av utmarksbeite.

Søknadsfrister

For landbruksforetak er søknadsfristen 15. oktober, [se § 30 i forskriften](#). Foretak som har sendt inn søknad før fristen kan endre den i 14 dager etter fristen.

Beitelag har søknadsfrist 15. november. Beitelag kan ikke endre søknaden etter at søknaden er innsendt. Hvis laget sanker flere dyr etter at søknaden er innsendt, skal dere sende oppdaterte lister til kommunen.

Utfylling av søknad

Søknad sendes elektronisk via Altinn. Søknadssystemet åpner for registrering av søknader 15. september. Det skal være mulig å importere kartregistreringene som ble gjort i søknaden i 2024.

Foretak og beitelag som søker om miljøtilskudd skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Dersom du ikke kan fylle ut søknaden elektronisk, kan du få papirskjema fra kommunen. Ta kontakt om dette i god tid før søknadsfristen.

Ved eierskifte er det foretaket som disponerte dyrene og/eller arealet den 31. juli i søknadsåret, som kan motta miljøtilskudd.

Søker er selv ansvarlig for å sette seg inn i regelverket og sørge for at opplysningene i søknaden er riktige. Pass på at alle opplysninger om navn, organisasjonsnummer, driftssenter og kontonummer er de samme som i søknaden om produksjonstilskudd.

Begynn søknadsprosessen tidlig for å være sikker på at du har all informasjon du trenger før fristen.

Kommunen veileder deg

Hvis du har spørsmål om noe rundt søknaden må du ta kontakt med landbruksforvaltningen i kommunen i god tid før søknadsfristen.

Brukerstøtte

Du finner god informasjon om utfylling av søknad [på nettsiden til Landbruksdirektoratet](#). Du finner blant annet en steg-for-steg-veileder om hvordan du registrerer søknaden din.

Søknad kan leveres eller endres etter fristen

Hvis søknad leveres etter fristen, blir tilskuddet redusert med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter fristens utløp, se [forskriften § 30](#).

Landbruksforetak som har levert søknaden før søknadsfristen 15. oktober kan endre sin søknad før 29. oktober uten reduksjon i tilskuddet. Betelag kan ikke endre søknaden sin når den er levert. Se forskriften § 30.

Statsforvalteren kan i [særlige tilfeller](#) gi dispensasjon fra bestemmelsene i forskriften. Det er altså mulig å søke om å levere søknaden senere enn 14 dager etter søknadsfristen, eller om å slippe trekk på grunn av for sent innlevert søknad. Søknaden må være godt begrunnet, og kan bli innvilget i helt spesielle tilfeller. [Se § 31 i forskriften](#).

Kommunen behandler søknaden

Kommunen innvilger eller avslår søknad om tilskudd, se [forskriften § 31](#). Du får melding om vedtak i brev som Landbruksdirektoratet sender på vegne av kommunen. Brev om innvilget tilskudd sendes som hovedregel digitalt til foretakets meldingsboks i Altinn. Vedtak om avslag på søknad sendes fra kommunen. Brev med vedtak sendes vanligvis ut i februar.

Vedtaket skal være begrunnet. Hvis søknaden ikke er innvilget fullt ut skal du få informasjon om hvorfor det er gjort endringer.

Du kan klage på vedtaket

Du kan klage på vedtak om tilskudd. Klagefristen er tre uker etter at du mottar vedtaket. Forvaltningsloven §§ 28 og 29 har regler om klagerett og klagefrist. Klage skal sendes til kommunen.

Foretak som får vedtaksbrevet tilsendt elektronisk, har frist for å klage 3 uker fra brevet er mottatt i Altinn.

Tilskuddet kan bli avkortet

Hvis du oppgir feil informasjon i søknaden, hvis informasjon mangler, eller hvis det har skjedd brudd på regelverk som har tilknytning til foretakets jordbruksdrift, kan tilskuddet bli avkortet (reduisert), se

[forskriften §§ 33 og 34](#). Det gjelder også ved manglende eller mangelfull gjødslingsplan eller plantevernjournal (for foretak som kjøper og bruker plantevernmidler).

Hvis kommunen, statsforvalteren eller landbruksdirektoratet har bedt deg gi informasjon eller dokumentasjon og du ikke etterkommer det før fristen som er satt, kan tilskuddet bli avkortet, se forskriften § 34.

Hvis kommunen eller statsforvalteren finner at det er grunnlag for å avkorte, skal størrelsen på beløpet bli vurdert individuelt.

Utbetaling av tilskudd

Utbetaling av miljøtilskudd for søknadsomgangen 2025 skjer i mars 2026.

Tilskuddssatser for søknadsomgangen 2025

Statsforvalteren fastsetter foreløpige og endelige tilskuddssatser i samråd med Landbruksforum Nordland.

Foreløpige tilskuddssatser står på neste side og er oppgitt i kapittel 2, i beskrivelse av hvert tiltak det kan søkes om tilskudd til. Noen ganger blir satsene endret når resultatene av jordbruksforhandlingene er klare. Liste med foreløpige tilskuddssatser for alle tiltakene finnes på neste side.

Endelige tilskuddssatser for 2025 fastsettes i januar 2026, når kommunene har behandlet søknadene for 2025.

Foreløpige tilskuddssatser for tiltakene i 2025

Her er oversikt over foreløpige tilskuddssatser for tiltak det er mulig å få tilskudd til i Nordland i 2025.

Miljø-tema	§	Nr. i søknads-skjema	Tiltak	Tegning i kart	Enhet	Foreløpig sats	Maks beløp per søker
Kulturlandskap	4	1.1.82	Drift av bratt areal – overflatedyrka og fulldyrka 1:5	Flate	daa	300	ingen
			Drift av bratt areal – innmarksbeite 1:5	Flate	daa	300	ingen
	5	1.2.5	Drift av beitelag, småfe	-	dyr	15	ingen
			Drift av beitelag, storfe	-	dyr	25	ingen
	6	1.1.134	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark	Flate	dyr	400	25 000
	7	1.1.85	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, storfe	Flate	dyr	1000	35 000 per foretak
			Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark, småfe	Flate	dyr	300	
Biologisk mangfold	8	1.1.86	Slått av verdifulle jordbrukslandskap	Flate	daa	350	25 000
	9	2.3.90	Slått av (gammel artsrik) slåttemark	Flate	daa	800	ingen
	10	2.3.136	Beiting av kystlynghei	Flate	dyr	400	75 000
	11	2.3.93	Brenning av kystlynghei	Flate	dekar	1 000	20 000
	12	2.4.94	Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer	Flate	daa	400	15 000
	13	2.4.95	Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper	Flate	daa	400	15 000
	14	2.4.141	Soner for pollinerende insekter	Linje	meter	50	20 000
			Friareal for gås, høyt beitetrykk	Flate	daa	680	ingen
			Friareal for gås, moderat beitetrykk	Flate	daa	400	ingen
Kulturminner og kulturmiljøer	17	3.6.100	Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl	Flate	daa	2 000	ingen
			Drift av seter – egen foredling – produksjonstid 4-6 uker	Punkt	seter	80 000	Tilskudd fordeles på foretak med dyr på setra
			Drift av seter – egen foredling – produksjonstid 6 uker el. mer	Punkt	seter	100 000	
			Drift av seter – levering til meieri – produksjonstid 4-6 uker	Punkt	seter	80 000	
	18	3.8.102	Drift av seter – levering til meieri – produksjonstid mer enn 6 uker	Punkt	seter	100 000	
	19	3.8.103	Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, beiting	Flate	daa	1 000	Ingen
			Skjøtsel av (felt med) automatisk freda kulturminner, slått	Flate	daa	1 500	Ingen
	20	3.9.104	Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, beiting	Punkt	stk	1 000	Ingen
			Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, slått	Punkt	stk	1 500	Ingen
Vann	21	3.9.109	Skjøtsel av steingjerder	Linje	meter	25	Ingen
	22	5.21.123	Skjøtsel av kulturhistoriske områder - beiting	Flate	daa	1 500	Se vedlegg 2 i forskrift
			Skjøtsel av kulturhistoriske områder – slått/rydding	Flate	daa	1 500	
Utslipp til luft	23	5.12.124	(Ugjødsla) Kantsone i eng	Linje	meter	15	ingen
	24	6.13.145	Fangdam	Flate	daa	7 000	ingen
	25	6.13.146	Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen –spredning i voksende kultur	Flate	daa	40	ingen
			Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen –nedmolding innen 2 timer i åpen åker	Flate	daa	60	ingen
			Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen – nedmolding innen 18 timer i åpen åker	Flate	daa	40	ingen
	26	6.13.147	Nedlegging av husdyrgjødsel – i voksende kultur	Flate	daa	80	ingen
			Nedlegging av husdyrgjødsel – nedmolding innen 2 timer i åpen åker	Flate	daa	60	ingen
Klima-rådgiv	27	6.13.148	Nedfelling av husdyrgjødsel – i voksende kultur (f.eks. eng)	Flate	daa	80	ingen
			Nedfelling av husdyrgjødsel – i åpen åker	Flate	daa	60	ingen
			Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	Flate	daa	95	ingen
Klima-rådgiv	28	22.23.139	Klimarådgiving, to-til-en rådgiving (med to rådgivere)	-	stykk	8 000	
			Klimarådgiving, en-til-en, lav sats (med en rådgiver)	-	stykk	6 000	
			Klimarådgiving, grupperådgiving	-	stykk	2 000	

1.3 Endringer i forskrift og veileder i 2025

Tiltakene du kan få tilskudd for er de samme som i 2024. Det er gjort mindre endringer i forskriftsteksten på noen av ordningene. Hensikten med endringene er å gjøre bestemmelsene lettere å forstå og forvalte. Her nevnes endringer i forskriftsteksten for de paragrafene det gjelder.

Tilskudd til drift av bratt areal

Etter forskriften § 4 kan det gis tilskudd til drift av bratt areal på fulldyrka og overflatedyrka areal, og på innmarksbeiter, med helling på mer enn 1:5. For å få tilskudd kreves skjøtsel ut over beiting.

Det er gjort en endring i tiltaksklassene for tilskuddet. Kravet om mer enn beiting gjør tidligere tiltaks-klasse «innmarksbeite» lite hensiktsmessig. Den er tatt ut og tiltaksklasse «beiting i kombinasjon med beitepussing», som passer bedre med vilkår for ordningen, er lagt inn.

Tilskudd til beiting og slått

Det kan gis tilskudd til slått eller beiting etter mange av paragrafene i forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket i Nordland. Som hovedregel kan det ikke gis flere tilskudd til slått eller beiting på samme areal. For å klargjøre dette er det lagt inn en setning om at tilskudd ikke kan gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i forskriften. Det er presisert i hver paragraf hvilke andre paragrafer dette gjelder.

Tilskudd til tidlig spredning av husdyrgjødsel

Etter §§ 24-26 kan det gis tilskudd til tidlig spredning av husdyrgjødsel. Det kan ikke gis tilskudd etter flere av disse paragrafene på samme areal. Vi har forstått at dette har vært uklart og har forsøkt å gjøre det klarere.

[I forskriftsteksten på § 24](#) er det nå lagt inn en setning om at areal som får tilskudd til tidlig spredning av all husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen ikke kan gis tilskudd etter §§ 25 eller 26 i forskriften. Tilsvarende er gjort på § 25 og 26. Også veilederen er omarbeidet, for å tydeliggjøre reglene for tilskudd til tidlig spredning av husdyrgjødsel.

Lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene

Liste med lokalt verdifulle jordbrukslandskap [ligger i vedlegg 1 i forskriften](#). Lista er oppdatert for Meløy og Sortland, etter forslag fra kommunene. Lista er uforandret for andre kommuner.

Endret struktur i informasjon om tiltak du kan få tilskudd til

Vi har stokket litt om på innholdet i kapittel 2, der vi gjengir forskriftstekst og utdyper betydningen for hvert tiltak. I veilederen du leser nå, gjengir vi forskriftsteksten først, så foreløpige tilskuddssatser og deretter utdyping av formål mm.

Ingen vedlegg i veilederen

Denne veilederen har ikke vedlegg. Vi gjengir forskriftsteksten for alle tilskuddsordningene i kapittel 2 og har lenker og henvisninger til andre regler i forskriften der de omtales i teksten i veilederen. Forskriften og vedlegg med lister over arealer der man kan få tilskudd til skjøtsel av lokalt verdifulle jordbrukslandskap, skjøtsel av kulturmiljøer og ugjødsle kantsone i eng, [ligger på lovdata.no](#).

2 Regler for de ulike ordningene

De regionale miljøtilskuddene i jordbruket, Nordland har ordninger som skal ivareta jordbrukets kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer eller redusere forurensning av vann og luft. Det er også en ordning for tilskudd til klimarådgivning.

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland, beskriver reglene for alle tiltakene du kan få tilskudd til. Her følger forskriftstekst, foreløpige tilskuddssatser og utfyllende informasjon om hvert tiltak.

2.1 Tilskudd til kulturlandskapstiltak

Det er mulig å få tilskudd til tiltak som skal ivareta jordbrukets kulturlandskap, ut over det man oppnår med nasjonale ordninger (produksjonstilskudd). Drift av bratt areal og drift av beitelag skal bidra til å opprettholde tradisjonell drift, mens beiting og slått av verdifulle jordbrukslandskap skal bidra til å ivareta mer spesielle kulturlandskapsverdier. Kulturlandskapstiltak kan også bidra til å ivareta biologisk mangfold.

I dette kapitlet finner du informasjon om hvilke regler som gjelder for tilskudd til tiltak som først og fremst skal ivareta kulturlandskapet.

Drift av bratt areal (§ 4)

Forskriftstekst

§ 4. Drift av bratt areal

Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet.

Tilskudd til drift av overflatedyrka og fulldyrka areal krever at det er slått på arealet. Tilskudd til innmarksbeite krever at det også beitepusses. Beiting alene gir ikke tilskudd.

Tiltaksklasser: Overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5, beiting i kombinasjon med beitepussing 1:3, beiting i kombinasjon med beitepussing 1:5.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til drift av bratte arealer for å holde arealene i hevd og ivareta et åpent kulturlandskap. Det skal være drift på arealet i form av slått, eller høsting av andre vekster. Beiting alene er ikke tilstrekkelig for å få tilskudd. Hvis arealet beites skal det som et minimum også beitepusses.

Tilskuddsordningen kan kombineres med andre tilskudd etter denne forskriften.

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Overflatedyrka og fulldyrka 1:5	dekar	300	ingen
Overflatedyrka og fulldyrka 1:3	dekar	300	Ingen

Beiting i kombinasjon med beitepussing 1:5	dekar	300	Ingen
Beiting i kombinasjon med beitepussing 1:3	dekar	300	Ingen

Drift av beitelag (§ 5)

Forskriftstekst

§ 5. Drift av beitelag

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3 b.

Beitelaget må ha minst 2 aktive medlemmer, som deltar i beitelagsaktivitetene. Medlemmene skal ha dyr som beiter i utmark.

Laget må organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking av dyr i beiteområdet. Dyra skal være minst 8 uker på utmarksbeite.

Foreløpig årsrapport for søknadsåret skal legges ved søknaden. Rapporten skal inneholde informasjon om gjennomført tilsyn og sanking, andre lagsaktiviteter og utfordringer i beiteområdet.

Tiltaksklasser: Storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

11

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Småfe	dyr	15	ingen
Storfe/hest	dyr	25	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr.

Beitelaget må oppgi antall dyr sluppet på utmarksbeite, og antall dyr sanket. Tilskuddet gis etter hvor mange dyr som ble sluppet på beite.

Laget må ha beiterett i området som brukes til beite. Beiteområdet må være angitt på kart. Nye beitelag må godkjennes av kommunen før de kan gis tilskudd. Retningslinjer for godkjenning av nye beitelag står i eget rundskriv fra Statsforvalteren til kommunene.

Hvis laget har beitedyr i flere kommuner, skal de aktuelle kommunene avgjøre hvilken av dem som skal godkjenne beitelaget og behandle av søknad om miljøtilskudd.

Tilskuddet skal brukes til fellestiltak som fremmer beitebruken i området.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (§ 6)

Forskriftstekst

§ 6. Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Tilskudd kan gis for jordbruksarealer på innmark i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL), Vegaøyen verdensarvområde, og lokalt verdifulle jordbrukslandskap i forskriftens vedlegg 1.

Beitingen skal gjennomføres med det antall dyr som er nødvendig for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreget og åpent landskap.

Beitesesongen skal vare lengre enn 8 uker i søknadsåret.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 7, 8, 9, 10, 12, 13, 18, 19 og 21.

Tilskuddet utmåles per dyr.

Med dyr menes her:

1 sau/geit (lam/kje telles ikke) = 1 dyr

1 ku/okse = 5 dyr

1 hest/ungdyr av storfe = 3 dyr.

Søker må regne om storfe/hest til sau/geit i søknad om tilskudd.

12

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Beite verdifulle jordbrukslandskap	Antall dyr*	400	25 000

* Antall dyr føres opp i søknadsskjemaet som beskrevet i forskriften. Det gir følgende tilskudd: Kr 400 for sau/geit uten lam/kje, kr 2 000 for ku/okse og kr 1 200 for hest/ungdyr av storfe.

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til beiting av verdifulle jordbruksarealer for å holde arealene i hevd, og bevare et jordbrukspreget og åpent landskap. Med verdifulle jordbruksarealer menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift.

Tilskudd kan gis til beiting på innmark på lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene, i UKL-områdene og Vega verdensarvområde. Alle lokalt verdifulle jordbrukslandskap skal være kartfestet. Kontakt kommunen hvis du er usikker på om du har slikt areal på din eiendom, og hvor det er.

Områder der det kan gis tilskudd

- UKL Engan-Ørnes og Kjelvik i Sørfold
- UKL Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug
- UKL Engeløya i Steigen
- UKL Røst
- UKL Yttersida av Vestvågøy
- Vegaøyen verdensarvområde
- Lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene, [se vedlegg 1 i forskriften](#)

Det kan gis tilskudd for fulldyrka- og overflatedyrka areal, og innmarksbeite. Kommunen kan avslå søknaden hvis beitingen gjennomføres med for få eller for mange dyr i forhold til det som skal til for å ivareta formålet med tiltaket.

Noen steder er det lokalt verdifulle jordbrukslandskapet bare en del av et større sammenhengende innmarksbeite. Arealet er kanskje ikke avgrenset naturlig eller med gjerder. I slike tilfeller skal antall beitedyr det gis tilskudd til bestemmes ut fra en forholdsmessig beregning. Antall dyr/dyreenheter som det kan gis tilskudd til, er da lik %-vis andel som det utvalgte jordbrukslandskapet utgjør av det samla innmarksbeitet. Eksempel: På et 100 dekar stort innmarksbeite har det beitet 100 sau i åtte uker. Av de 100 dekarene er 20 dekar valgt ut som lokalt verdifullt jordbrukslandskap (20 % av beiteområdet). Da skal søknaden legges til grunn at 20 % av beitedyrene, dvs. 20 dyr, har beitet på det utvalgte arealet.

Kommunen har vurdert hvilke områder som er lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Hver kommune har et visst antall dekar som kan disponeres til tilskuddsordningene i §§ 6, 7 og 8. Innenfor denne rammen har kommunen prioritert hvilke områder som skal inngå i disse ordningene. Statsforvalteren fastsetter hvilke områder som velges ut på grunnlag av forslag fra kommunene, og lister dem i vedlegg 1 i forskriften. Før hver søknadsomgang har kommunene mulighet til å revurdere og oppdatere disse prioriteringene. Begrunnede forslag til endringer kan sendes til Statsforvalteren før 30. november.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark (§ 7)

Forskriftstekst

§ 7. Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Tilskudd kan gis for utmarksareal i Utvalgte kulturlandskap (UKL) Blomsøy-Hestøy og Skålvær, UKL Røst, Vegaøyan verdensarvområde og lokalt verdifulle jordbrukslandskap i forskriftens vedlegg 1.

Beitesesongen skal vare lengre enn 8 uker i søknadsåret, og det skal være minimum 10 dekar utmarksareal per dyr.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 8, 9, 10, 12, 13, 18, 19 og 21.

Tiltaksklasser: Storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr.

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Beiting med storfe/hest (både voksne og ungdyr)	dyr	1000	35 000
Beiting med småfe (lam telles ikke)	dyr	300	

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til beiting i verdifulle jordbruksområder for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreget og åpent landskap. Beiting kan også ivareta kulturbetinget naturmangfold i utmark. Med verdifulle jordbruksområder menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift.

Tilskudd kan gis til beiting i utmark på lokalt verdifulle arealer i kommunene, i to av UKL-områdene og Vega verdensarvområde. Alle lokalt verdifulle jordbrukslandskap skal være kartfestet. Kontakt kommunen hvis du er usikker på om du har slikt areal på din eiendom, og hvor det er.

Områder der det kan gis tilskudd

- UKL Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug
- UKL Røst
- Vegaøyan verdensarvområde
- Lokalt verdifulle kulturlandskap prioritert av kommunene, [se vedlegg 1 til forskriften](#).

Kommunen har vurdert hvilke områder som er lokalt verdifulle

Hver kommune har et visst antall dekar som kan disponeres til tilskuddsordningene i §§ 6, 7 og 8. Innenfor denne rammen har kommunen prioritert hvilke områder som skal inngå i disse ordningene. Statsforvalteren fastsetter hvilke områder som velges ut på grunnlag av forslag fra kommunene, og lister dem i vedlegg 1 i forskriften. Før hver søknadsomgang har kommunene mulighet til å revurdere og oppdatere disse prioriteringene. Begrunnede forslag til endringer kan sendes til Statsforvalteren før 30. november.

Slått av verdifulle jordbrukslandskap (§ 8)

Forskriftstekst

§ 8. Slått av verdifulle jordbrukslandskap

Det kan gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Tilskudd kan gis i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL), Vegaøyan verdensarvområde og i lokalt verdifulle jordbrukslandskap i forskriftens vedlegg 1.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 9, 10, 12, 13, 18, 19 og 21.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Slått av verdifulle jordbrukslandskap	dekar	350	25 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til å holde verdifulle jordbruksområder i hevd og hindre gjengroing. Med verdifulle jordbruksområder menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift. Slått kan også ivareta kulturbetinget naturmangfold i utmark.

Det forutsettes at slått gjennomføres med skjærende redskap, og at graset samles opp. Bruk av beitepusser regnes i denne sammenhengen ikke som slått.

Gjelder bare bestemte arealer

Tilskudd kan gis til slått på innmark på lokalt verdifulle arealer i kommunene, i UKL-områdene og Vega verdensarvområde. Alle lokalt verdifulle jordbrukslandskap skal være kartfestet. Kontakt kommunen hvis du er usikker på om du har slikt areal på din eiendom, og hvor det er.

- UKL Engan-Ørnes og Kjelvik i Sørfold
- UKL Blomsøy-Hestøy og Skålvær i Alstahaug
- UKL Engeløya i Steigen
- UKL Røst
- UKL Yttersida av Vestvågøy
- Vegaøyan verdensarvområde
- Lokalt verdifulle jordbrukslandskap i kommunene, [se vedlegg 1 i forskriften](#)

Kommunen har vurdert hvilke områder som er lokalt verdifulle jordbrukslandskap

Hver kommune har et visst antall dekar som kan disponeres til tilskuddsordningene i §§ 6, 7 og 8. Innenfor denne rammen har kommunen prioritert hvilke områder som skal inngå i disse ordningene. Statsforvalteren fastsetter hvilke områder som velges ut på grunnlag av forslag fra kommunene, og lister dem i vedlegg 1 i forskriften. Før hver søknadsomgang har kommunene mulighet til å revurdere og oppdatere disse prioriteringene. Begrunnede forslag til endringer kan sendes til Statsforvalteren før 30. november.

2.2 Tilskudd til tiltak for å ivareta biologisk mangfold

Det er mulig å få tilskudd til tiltak som skal ivareta utvalgte og trua naturtyper og biologisk verdifulle arealer i jordbruket, tilrettelegging for hekking og beiting av spesielle fuglearter på jordbruksarealer, og tilrettelegging for pollinerende insekter.

I dette kapitlet finner du informasjon om hvilke regler som gjelder for tilskudd til disse tiltakene.

Slått av (gammel artsrik) slåttemark (§ 9)

Forskriftstekst

§ 9. Slått av (gammel artsrik) slåttemark

Det kan gis tilskudd for slått av gammel artsrik slåttemark som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealet skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#).

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 10, 12, 13, 18, 19 og 21.

Tiltaksklasser: Svært viktig, viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar.

[I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se naturbase-lokalitetene.](#)

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Skjøtsel av slåttemark – begge tiltaksklasser	dekar	800	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til slått av den utvalgte naturtypen slåttemark for å ivareta eller forbedre naturtypen. Naturtypen er kritisk truet og avhengig av tradisjonell slått. Naturtypen omfatter ugjødsle enger som tradisjonelt er slått for å skaffe vinterfôr, og brukt til beite vår og høst. Dette er ofte svært artsrike leveområder for mange sjeldne og spesialiserte planter og insekt.

Slåtten skal gjennomføres med skjærende redskap, og graset skal samles opp. Bruk av beitepusser regnes i denne sammenhengen ikke som slått.

Foretak som søker om Miljøtilskudd til skjøtsel av slåttemark, kan også søke om tilskudd til tiltak for å ivareta natur, som forvaltes av Statsforvalteren. Ordningen har søknadsfrist 15. januar. [Her er lenke til mer informasjon om tilskudd til å ivareta natur.](#)

I Nordland gis det ikke regionalt miljøtilskudd til slått av naturtypen «slåttemyr». Slike lokaliteter kan gis tilskudd til tiltak for å ivareta natur (se forrige avsnitt).

Skjøtelsråd for slåtteområde

- Slått bør gjennomføres etter frøsetting, vanligvis i siste halvdel av juli.
- Graset bør tørkes på bakken eller i hesjer, og fjernes når det er tørt.
- Slåtteområder er lysåpne arealer. Det er derfor en fordel å sikre god lystilgang ved å rydde høg vegetasjon i kantsoner.
- Slått gjennomføres med skjærende redskap.

Beiting av kystlynghei (§ 10)

Forskriftstekst

§ 10 Beiting av kystlynghei

Det kan gis tilskudd for beiting av kystlynghei som er gjennomført slik at naturtypen blir ivare tatt eller forbedret.

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Arealet skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#).

Minst 50 % av arealet det gis tilskudd for må være dekket av kystlynghei.

Det må være minimum 10 dekar kystlynghei per sau.

Beitesesongen i kystlyngheia skal vare mer enn 6 måneder i søknadsåret.

Beitedyrene skal per 31. juli i søknadsåret være minst ett år eller eldre.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 12, 13, 18, 19 og 21.

Tiltaksklasser: Svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dyr.

[I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se naturbase-lokalitetene.](#)

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Beite av kystlynghei – alle tiltaksklasser	dyr (voksen sau)	400	75 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at naturtypen kystlynghei blir ivaretatt gjennom beiting.

Der det er utarbeidet en skjøtelsplan skal den følges.

Driftsopplegget skal være godkjent av Mattilsynet.

Foretak som søker om miljøtilskudd til beiting av kystlynghei, kan også søke om tilskudd til tiltak for å ivareta natur, som forvaltes av Statsforvalteren. Ordningen har søknadsfrist 15. januar. [Her er lenke til mer informasjon om denne ordningen.](#)

Brenning av kystlynghei (§ 11)

Forskriftstekst

§ 11. Brenning av kystlynghei

Det kan gis tilskudd for brenning av kystlynghei som er gjennomført slik at naturtypen blir ivarettatt eller forbedret. Tilskuddet kan bare gis som et tillegg til tilskudd etter § 10 Beiting av kystlynghei.

For å oppnå en mosaikk av kystlynghei med ulike alder skal bare deler av kystlyngheia brennes hvert år.

Tiltaket kan gjennomføres når det er frost eller høy vannmetning i jorda, slik at frøbanken i jorda ikke skades. Brenning må ikke skje når hekkende fugl i området kan bli forstyrret.

Beiting etter brenning skal bidra til at trær og andre uønskede planter ikke etablerer seg i sviflaten. Beitetrykket må likevel ikke være så stort at det går ut over de unge røsslyngskuddene.

Kystlyngheia skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#).

Der det er utarbeidet en skjøtselsplan for kystlyngheia skal den følges.

Tilskuddet utmåles per dekar.

[I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se naturbase-lokalitetene.](#)

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Brenning av kystlynghei	dekar	1 000	20 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at områder med kystlynghei blir brent. Lyngbrenning er nødvendig for få en foryngelse av røsslyngen slik at kvaliteten på lyngbeitene opprettholdes, samt å hindre oppslag av busker og trær som beitedyrene ikke har holdt nede.

Kontrollert brenning reduserer opphopning av gammel lettantennelig lyng, einer og gras, og erstatter det med nye friske planter. Dette forebygger ukontrollert lyngbrann.

Brenning skal skje når det er frost eller høy vannmetning i jorda. Det må ikke brennes når det kan forstyrre hekkende fugl.

I områder som brukes som vinterbeite for rein, må reinbeitedistriktet som bruker området kontaktes før planlagt brenning, for å unngå konflikt med reindriftas vinterbeiting. [Her er lenke til Statsforvalterens nettside, der du finner kart over reinbeitedistriktene og kontaktinformasjon.](#)

Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer (§ 12)

Forskriftstekst

§ 12. Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer

Det kan gis tilskudd for beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivarettatt eller forbedret.

Tilskuddsordningen omfatter naturtypene artsrike veikanter (NiN-kategorien «engaktig sterkt endret fastmark»), hagemark, beiteskog og edellauvskog.

Arealet skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#).

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Beitingen skal starte tidlig i sesongen, og beitetrykket skal være stort nok til å opprettholde en artsrik beitemarksflora.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 19 og 21.

Tiltaksklasse: Beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

[I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se naturbase-lokalitetene.](#)

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer	dekar	400	15 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til beiting av arealer med særlig verdi for plante- og dyrelivet, opparbeidet gjennom tidligere tiders jordbruksdrift.

Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper (§ 13)

Forskriftstekst

§ 13. Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper

Det kan gis tilskudd for beiting av trua naturtyper i jordbrukslandskapet som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet i naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Tilskuddsordningen omfatter naturtypene strandeng, naturbeitemark og sanddynemark/sanddyner. Arealet skal være registrert i miljødatabasen [Naturbase](#).

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Beiteområdet skal være inngjerdet, eller på annen måte være avgrenset for beitedyra. Beitingen skal starte tidlig i sesongen, og beitetrykket skal være stort nok til å opprettholde en artsrik beitemarksflora.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 18, 19 og 21.

Tiltaksklasse: Beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

[I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se naturbase-lokalitetene.](#)

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Skjøtsel av trua naturtyper	dekar	400	15 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til beiting for å ta vare på trua naturtyper som er kulturbetinget. Naturtypene er avhengige av beite for å bli ivaretatt.

Foretak som søker om miljøtilskudd til beiting av trua naturtyper, kan også søke om tilskudd til tiltak for å ivareta natur, som forvaltes av Statsforvalteren. Ordningen har søknadsfrist 15. januar. [Her er lenke til mer informasjon om denne ordningen.](#)

Soner for pollinerende insekter (§ 14)

Forskriftstekst

§ 14. Soner for pollinerende insekter

Det kan gis tilskudd til å så pollinatorvennlige frøblandinger og/eller skjøtte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal eller tilgrensende kantsoner. Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen.

Frøblandingen skal være regionalt tilpasset for Nordland. Frøblandingen skal ikke inneholde arter som er vurdert til å ha potensielt høy risiko, høy risiko eller svært høy risiko jamfør Fremmedartslista.

Arealet det gis tilskudd for kan ha naturlig stedegen blomstrende vegetasjon, se liste med eksempler i Statsforvalterens veileder.

Arealet det gis tilskudd for skal

- ikke være dominert av ugrasarter, gjengroingsarter eller hageplanter, se liste med eksempler i Statsforvalterens veileder.
- slås hvert år med skjærende redskap, i midten av juli eller senere, når vegetasjonen er etablert.
- ikke være gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler.
- være mellom 2 og 10 meter bred.
- ikke få tilskudd etter § 22 Ugjødsla kantsone i eng.

Ved kontroll skal tiltaket kunne dokumenteres med kvittering for innkjøpt såfrø og geolokaliserende foto som viser gjennomført nyetablering og/eller slått på arealet det søkes om tilskudd for, og blomstrende vegetasjon.

Skjøtselsråd framgår av Statsforvalterens veileder.

Tiltaksklasse: Egen stripe, regional frøblanding; tilgrensende kantsone.

Tilskuddet utmåles per meter.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Soner for pollinerende insekter	meter	50	20 000

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal bedre livsbetingelsene for ville pollinatorer i jordbrukslandskapet ved å ha et mangfold av vekster som kan øke tilgangen på næring for insektene.

Skjøtselsråd

Slått gjøres med skjærende redskap (ikke knusende som beitepusser).

- Plantematerialet bør bli fjernet etter slått (gjørne tørket på bakken først).
- Ettervekst etter slått kan bli beitet ekstensivt.

- I etableringsåret bør slått gjennomføres sent på sommeren/tidlig høst, og arealet bør ikke bli beitet.

Eksempler på arter som bør forekomme på arealer der det gis tilskudd til slått av naturlig stedegen vegetasjon

Følblom
Kvitkløver
Rødkløver
Tiriltunge
Prestekrage (ikke balderbrå som har trådlignende blader)
Ryllik
Rød jonsokkblom
Rundbelg
Rødknapp
Fuglevikke
Blåklokke
Blåknapp
Småengkall

Eksempler på arter som ikke skal dominere på arealer der det gis tilskudd soner for pollinerende insekter

Tistelfamilien bortsett fra kvitbladtistel
Hageplanter (fredløs, honningknoppurt m fl)
Bjørnekjeksfamilien
Høymole
Arter på fremmedartlista (kjempespringfrø, lupin)
Hundekjeks
Løvetann
Mjødurt
Geitrams
Bringebær

Om anlegg av blomstereng, hentet fra pakningsvedlegget til NIBIOs frøblanding

Blomsterenga bør anlegges på relativt tørr og mager jord der det ikke er for stor konkurranse fra næringskrevende grasarter eller rotgras som kveke, høymole, tistel og dylle. På leirjord, tørkestærk moldrik jord eller godt oppgjødsla arealer er forutsetningene dårligere. På mindre arealer kan det være aktuelt å bytte ut vekstmassene eller blande sand i topplaget. Tradisjonelle slåtteenger ligger lysåpent til. Velg derfor et opplendt og gjerne sørvestvendt/vestvendt areal ned minst mulig skygge fra trær og bygninger. Lavtliggende areal med mye vannsig, næringssig eller deponeering av saltholdig snø om vinteren bør unngås. Det er lettere å etablere blomsterenga på åpen jord enn ved innsåing i eksisterende grasmårk. (---)

Det normale skjøtselsregimet er én sein slått med ljå, kantklipper eller gammeldags knivbjelke-slåmaskin per år. Denne slått utføres etter at de fleste artene har blomstret og satt frø, vanligvis i slutten av juli eller begynnelsen av august. Etter slått skal graset ligge og bakketørke, slik at frøet drysser av. Deretter rakes høyet sammen og fjernes.

Hvis veksten ut over høsten er kraftig, bør en vurdere å gjennomføre en håslått (slått nr. 2) for at biomasse ikke skal bli liggende og tilføre næring til enga. Ved såing av flerårige arter vil det bli sparsomt med blomstring i såingsåret. Det første året vil det vanligvis bare bli etablert

bladrosetter. Først året etter vil de første artene begynne å blomstre, og den potensielle artsrikdommen vil først vise seg etter flere år.

Les mer på: www.blomstereng.no

Friareal for gås (§ 15)

Forskriftstekst

§ 15. Friareal for gås

Det kan gis tilskudd for fulldyrka og overflatedyrka gras- og kornarealer som stilles til disposisjon for beitende kvitkinngås eller kortnebbgås i Trøndelag og Nordland.

I Nordland kan det gis tilskudd til søkere i kommunene Vega, Herøy, Dønna, Alstahaug, Træna, Bodø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Andøy.

Tilskudd kan gis for areal hvor beitende gås ikke jages.

Beitetrykket må være dokumentert av kommunen, i samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA) eller Birdlife.

Kommunen avgjør på bakgrunn av de tre siste registreringene av beitetrykk, og skønnsvurderinger i søknadsåret, hvilken tiltaksklasse arealet skal plasseres i.

Tiltaksklasser: Høyt beitetrykk, moderat beitetrykk, lavt beitetrykk. Tilskuddet utmåles per dekar.

23

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Arealer som er høyt belasta med gåsebeiting	dekar	680	ingen
Arealer som er middels belasta med gåsebeiting	dekar	400	ingen
Arealer som er lavt belasta med gåsebeiting	dekar	230	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal legges til rette for at kvitkinngås og kortnebbgås kan beite på gras- eller kornarealer (fulldyrka eller overflatedyrka) uten å bli forstyrret eller jaget under vårtrekket. Tilskuddet gis som kompensasjon for ulempen som oppstår på grunn av beitingen.

At areal stilles til disposisjon for beitende kvitkinngås eller kortnebbgås innebærer at gås ikke jages på arealene det søkes om tilskudd på, og at det heller ikke gjennomføres andre tiltak som reduserer gåsas mulighet for å beite uforstyrret på disse arealene.

Gås på andre areal kan jages når dette i liten grad vil kunne påvirke gåsa på areal som søker eller andre foretak har satt av som friareal for gås. Før jaging iverksettes skal kommunen informeres om hvilke areal dette gjelder. Tilskudd kan likevel bare gis for arealene hvor gåsa ikke jages.

Tilskudd kan i denne søknadsomgangen kun gis i de kommunene som er nevnt i forskriften. Hvis det i løpet av året kommer til nye arealer som ikke er omfattet av ordningen, skal det legges til rette for at disse kan komme inn under ordningen det påfølgende søknadsåret.

Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl (§ 16)

Forskriftstekst

§ 16 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

Det kan gis tilskudd for å legge til rette for hekking og beiting av vipe og storspove på eller i tilknytning til jordbruksarealer.

Hekkingen må kunne dokumenteres med geolokalisererte bilder.

Aktuelle tiltak kan være

- unngå gjødselspredning på reir ved å kjøre utenom hekkeområdet.
- dekke til reiret en kort tid under gjødselspredning.
- unngå å trekke gjødselslange/tilførselslange over reir.
- utsette førsteslått på et avgrensa areal rundt reirplassen.
- tilpasse kjøremønster under slått slik at fuglene kan komme seg unna.

I søknad om tilskudd skal foretaket oppgi hvilke arter det er lagt til rette for, antall hekkende par og hvilke tiltak som er gjennomført.

Tiltaksklasse: Høy tilrettelegging.

Tilskuddet utmåles per dekar.

For hvert hekkende par beregnes det tilskudd tilsvarende ett dekar.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning (kr)
Tilrettelegging for hekke- og beiteområder for fugl	daa	2 000	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal bidra til å ivareta sårbare fuglearter som er avhengige av hekking og beiting i tilknytning til jordbruksarealer. Artene som er utvalgt for tilskuddet i Nordland er Vipe, som er kritisk truet og storspove, som er sterkt truet nasjonalt.

Søker oppfordres til å registrere vipe- og storspovelokaliteter i www.artsobservasjoner.no.

Se også veilederen [Fugler i jordbrukslandskapet](#), utarbeidet av BirdLife Norge og Norges Bondelag.

2.3 Tilskudd til skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer

Det er mulig å få tilskudd til tiltak som skal holde spor etter tidligere tiders jordbruksdrift og bosetting synlig i landskapet, og å opprettholde tradisjonelle driftsformer, som seterdrift.

I dette kapitlet finner du informasjon om hvilke regler som gjelder for tilskudd til disse tiltakene.

Drift av seter (§ 17)

Forskriftstekst

§ 17. Drift av seter

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal vare minst fire uker per sesong. Melka som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk eller 15 liter sauemelk i døgnet per seter.

Som seter regnes i denne sammenhengen et produksjonssted for melk, som bare er egnet for bruk i sommersesongen, og som også har hus egnet for overnatting og hushold.

Tiltaksklasser: Levering til meieri, 4–6 uker; levering til meieri, 6 uker eller mer; egen foredling, 4–6 uker; egen foredling, 6 uker eller mer.

Tilskuddet utmåles per seter og blir fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

25

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Seter med egen foredling av melka			
Produksjonstid 4-6 uker	seter	80 000	samme foretak kan bare få tilskudd til ei seter
Produksjonstid 6 uker eller mer	seter	100 000	samme foretak kan bare få tilskudd til ei seter
Seter med levering til meieri			
Produksjonstid 4-6 uker	seter	80 000	samme foretak kan bare få tilskudd til ei seter
Produksjonstid 6 uker eller mer	seter	100 000	samme foretak kan bare få tilskudd til ei seter

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til drift av seteranlegg. Seterdrift med beitedyr bidrar til å holde arealer åpne, er gunstig for biologisk mangfold og viktig for formidling av tradisjon og kulturarv.

Hvis noe av melka foredles på setra, mens resten leveres til meieri, skal tiltaket føres opp i den tiltaksklassen som representerer det største volumet.

Skjøtsel av (felt med) automatisk fredete kulturminner (§ 18)

Forskriftstekst

§ 18. Skjøtsel av (felt med) automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av gravfelt og andre felt med automatisk fredete kulturminner etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Kulturminnet skal være registrert som «synlig over markoverflaten».

Det gis ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner som står oppført med «uavklart» vernestatus.

Skjøtselen skal omfatte selve kulturminnet og sikringssonen. Så langt kulturminnemyndighetene ikke har bestemt noe annet, utgjør sikringssonen et fem meter bredt belte regnet fra den synlige ytterkanten av kulturminnet.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 19 og 21.

Tiltaksklasser: Beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per dekar.

I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se automatisk freda kulturminner, der skjøtsel kan gi grunnlag for tilskudd.

26

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Satser	Avgrensning
Beiting av felt med automatisk fredete kulturminner	dekar	1 000	ingen
Slått av felt med automatisk fredete kulturminner	dekar	1 500	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til skjøtsel av automatisk freda kulturminner, for å ivareta dem og holde dem synlige i jordbrukets kulturlandskap.

Automatisk freda kulturminner er alle faste kulturminner fra før 1537 (reformasjonen), og alle samiske kulturminner fra 2017 og eldre.

- Når avstanden mellom to eller flere gravminner er mindre enn 50 meter, regnes de som del av et gravfelt.
- At kulturminnene «grenser til jordbruksarealer» innebærer det at de ligger på eller i nær tilknytning til innmark (fulldyrka, overflatedyrka eller innmarksbeite). Kommunen kan derfor vurdere å gi tilskudd til beiting (ev. slått) av kulturminner i jordbrukets kulturlandskap som ikke ligger på

innmark. Det kan for eksempel gis tilskudd til beiting/slått av et felt med gravhauger, selv om dette ligger «et stykke» fra innmarka.

- I noen tilfeller er kulturminner ved en feil registrert som «synlige over markoverflaten» i kulturminnebasen Askeladden selv om de ikke er det. I slike tilfeller gis det ikke miljøtilskudd til skjøtsel.
- Hvis et kulturminne står oppført med «uavklart» vernestatus i Askeladden kan en kontakte kulturminneforvaltningen for en eventuell nærmere avklaring.
- Tilgangen til Askeladden er begrenset, men plassering og status kan sjekkes i den åpne innsynsløsningen [Kulturminnesøk](#).
- Tiltaket innebærer skjøtsel i form av slått/manuell skjøtsel eller beiting. Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet jf. kulturminneloven § 3. Dette innebærer at det ikke må brukes tung redskap, eller redskap som på annen måte vil kunne gjøre inngrep i markoverflaten.
- Det kan ikke søkes om dobbelt tilskudd hvis det ved kulturminne både beites og slås.

Skjøtselsråd

- Før beiting igangsettes bør rydding gjennomføres. I noen tilfeller kan dette finansieres over SMIL-midlene som kommunen forvalter.
- Den årlige vegetasjonsskjøtselen kan omfatte beiting, slått eller rydding av kratt og rotskudd, slik at kulturminnene er godt synlige.
- Noen trær kan stå, dette må vurderes individuelt. Gamle/syke trær fjernes hvis det er fare for at rotvelt kan skade kulturminnet.
- Der det er nødvendig for at kulturminnet skal bli synlig i jordbrukslandskapet, bør skjøtsel også skje utenfor sikringssonen.
- For øvrig viser vi til Riksantikvarens anbefalinger i veileder for skjøtsel av arkeologiske kulturminner: [Informasjonsark 7.3.5: Vegetasjon](#).

Eventuelle krav fra regionale kulturminnemyndigheter

Regionale kulturminnemyndigheter (Nordland fylkeskommune og Sametinget) kan for nærmere spesifiserte kulturminner sette krav om egen skjøtselsplan, eller på annen måte sette vilkår for skjøtselen. I slike tilfeller vil foretaket bli kontaktet.

Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner (§ 19)

Forskriftstekst

§ 19. Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av gravhauger og andre enkeltstående automatisk fredete kulturminner etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Kulturminnet skal være registrert som «synlig over markoverflaten».

Det gis ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner som står oppført med «uavklart» vernestatus.

Skjøtselen skal omfatte både selve kulturminnet og sikringssonen. Så framt kulturminnemynighetene ikke har bestemt noe annet, skal sikringssonen utgjøre et fem meter bredt belte regnet fra den synlige ytterkanten av kulturminnet.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 18 og 21.

Tiltaksklasser: Beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per stykk.

I Statsforvalterens elektroniske kart kan du se automatisk freda kulturminner, der skjøtsel kan gi grunnlag for tilskudd.

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Beiting av enkeltstående fredete kulturminner	per stykk	1 000	ingen
Slått av enkeltstående fredete kulturminner	per stykk	1 500	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner, for å ivareta dem og holde dem synlige i jordbrukets kulturlandskap.

Automatisk freda kulturminner er alle faste kulturminner fra før 1537 (reformasjonen), og alle samiske kulturminner fra 2017 og eldre.

Tiltaket innebærer skjøtsel i form av slått/manuell skjøtsel eller beiting. Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet jf. kulturminneloven § 3. Dette innebærer at det ikke må brukes tung redskap, eller redskap som på annen måte vil kunne påvirke markoverflaten.

Det kan ikke søkes om dobbelt tilskudd hvis det ved kulturminne både beites og slås.

- At kulturminnet «grenser til jordbruksarealer» innebærer at det ligger på eller i nær tilknytning til innmark (fulldyrka, overflatedyrka eller innmarksbeite). Kommunen kan derfor vurdere å gi tilskudd til beiting (ev. slått) av kulturminner i jordbrukets kulturlandskap som ikke ligger på innmark. Det kan for eksempel gis tilskudd til beiting/slått av en gravhaug, selv om denne ligger «et stykke» fra innmarka.
- I noen tilfeller kan et kulturminne ved en feil være registrert som «synlige over markoverflaten» i kulturminnebasen Askeladden, selv om det ikke er det. I slike tilfeller gis det ikke miljøtilskudd til skjøtsel.
- Hvis et kulturminne står oppført med «uavklart» vernestatus i Askeladden kan en kontakte kulturminneforvaltningen for en eventuell nærmere avklaring.
- Tilgangen til Askeladden er begrenset, men plassering og status kan sjekkes i den åpne innsynsløsningen Kulturminnesøk.

Skjøtselsråd

- Før beiting igangsettes bør rydding gjennomføres. I noen tilfeller kan dette finansieres over SMIL-midlene som kommunen forvalter.
- Den årlige vegetasjonsskjøtselen kan omfatte beiting, slått eller rydding av kratt og rotskudd, slik at gravminnet framstår som godt synlig.
- Noen trær kan stå, dette må vurderes individuelt. Gamle/syke trær fjernes hvis det fare for at rotvelt kan skade kulturminnet.
- Der det er nødvendig for at kulturminnet skal bli synlig i jordbrukslandskapet, bør skjøtsel også skje utenfor sikringssonen.
- Vi viser også til Riksantikvarens anbefalinger i veileder for skjøtsel av arkeologiske kulturminner: Informasjonsark 7.3.5: Vegetasjon.

Eventuelle krav fra regionale kulturminnemyndigheter

Regionale kulturminnemyndigheter (Nordland fylkeskommune og Sametinget) kan for nærmere spesifiserte kulturminner sette krav om egen skjøtselsplan, eller på annen måte sette vilkår til skjøtselen. I slike tilfeller vil foretaket bli kontaktet.

Skjøtsel av steingjerder (§ 20)

Forskriftstekst

§ 20. Skjøtsel av steingjerder

Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs steingjerder som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet blir ivaretatt og er synlig i jordbrukslandskapet. Stein som har falt ned skal legges på plass, og vegetasjonen skal skjøttes.

Tiltaksklasse: Steingjerder.

Tilskuddet utmåles per meter.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Skjøtsel av steingjerder	meter	25	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til skjøtsel av kulturminner, for at de skal ivaretas og være synlige i kulturlandskapet.

Steingjerdet skal være minst 50 cm høgt, og i en slik tilstand at det framstår som et gjerde. Det skal være et oppmurt gjerde, ikke ei steinrøys. Gjerdet trenger ikke være intakt i hele den opprinnelige gjerdelinja, men den omsøkte delen må være hel.

Med «skjøtsel av steingjerder» forstås både selve gjerdet og vegetasjonen inntil dette. I utgangspunktet skal steingjerdet skjøttes på begge sider. Hvis det utgjør grense mot en eiendom som eies av et annet foretak, skal det som et minimum skjøttes på den ene siden. Ved reparasjon av steingjerder må det ikke tas stein fra automatisk fredete kulturminner. Det skal ikke brukes kjemiske plantevernmidler for å fjerne vegetasjon. Vegetasjonen langs steingjerdet kan skjøttes ved rydding, slått, bruk av beitepusser eller ved beiting. Det gis kun ett tilskudd selv om gjerdet skjøttes på flere måter, f.eks. både beiting og slått.

Skjøtselsråd

Før beiting igangsettes bør rydding gjennomføres. I noen tilfeller kan slik rydding finansieres over SMIL-midlene som kommunen forvalter. Over disse midlene kan det også søkes om tilskudd til istandsetting av steingjerder.

Skjøtsel av kulturhistoriske områder (§ 21)

Forskriftstekst

§ 21. Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Det kan gis tilskudd for beiting eller slått av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi. Skjøtselen skal være gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivaretatt.

Hvilke områder tilskuddet gjelder for framkommer av vedlegg 2 til denne forskriften.

Dette tilskuddet kan ikke gis på samme areal som andre tilskudd til beiting eller slått i denne forskriften. Dette gjelder tilskudd etter §§ 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 18 og 19.

Tiltaksklasser: Beiting, slått/rydding.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Beiting av kulturhistoriske områder	dekar	1 500	Inntil areal oppgitt i liste
Slått/rydding av kulturhistoriske områder	dekar	1 500	Inntil areal oppgitt i liste

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til områdeskjøtsel i form av beiting, slått eller rydding av vegetasjon for å opprettholde viktige kulturhistoriske jordbruksområder. Med viktige kulturhistoriske jordbruksområder menes kulturlandskap eller kulturmiljø med særskilt kulturhistoriske verdier. Det gis ikke dobbelt tilskudd hvis det både beites og slås/pusses/ryddes.

Dette tiltaket gjelder bare områder som er valgt ut av Statsforvalteren etter forslag fra kommunene og i samråd med regional kulturminneforvaltning (Nordland fylkeskommune og Sametinget). Områdene er listet nedenfor og i [vedlegg 2 i forskriften](#). Kommunen kan sende innspill om områder som bør inn på lista over områder som omfattes av ordningen til Statsforvalteren før 30. november. Ved søknad oppgis antall dekar som er skjøttet den aktuelle søknadsomgangen. Oppgitt antall dekar i tabellen over er det maksimale arealet som det i hvert område kan søkes tilskudd til. Hvis det både er beitet og slått/ryddet, føres tiltaket opp i den tiltaksklassen hvor omfanget var størst.

Områdene i Nordland der du kan få tilskudd til kjøtsel

	Område	Kommune	Maksimalt areal (dekar)
1	Gaukværøy	Bø	15
2	Lysthusaugen på Dønnes gård	Dønna	7
3	Hestskaret i Nordvika	Dønna	15
4	Gleinsneset gravfelt	Dønna	15
5	Saulia på Røssvassholmen	Hattfjelldal	10
6	Holmen gård ved ærfuglværet på Holmholmen	Hemnes	15
7	Herøy bygdesamling på Herøy prestegård	Herøy	4
8	Vollmoen	Steigen	14
9	Jennestad handelssted	Sortland	13
10	Sjønstå gård	Fauske	15
11	Steinsjøen	Sømna	15

Skjøtselsråd

Skjøtsel skjer ved beiting, slått eller rydding. Ved beiting bør det etableres et beitetrykk som bidrar til å gi kulturlandskapet et synlig beitepreg.

Kulturhistoriske områder kan også kjøttes ved bruk av beitepusser, så framtidig kulturminnet ikke skades.

Eventuelle krav fra regional kulturminneforvaltning

Regionale kulturminnemyndigheter kan for nærmere spesifiserte områder sette krav om utforming og godkjenning av egen kjøtselsplan. I slike tilfeller vil foretaket bli kontaktet.

2.4 Tilskudd til tiltak som skal redusere avrenning til vann

Det er mulig å få tilskudd til tiltak som skal redusere avrenning av næringsstoffer og partikler til vann og vassdrag.

I dette kapitlet finner du informasjon om hvilke regler som gjelder for tilskudd til disse tiltakene.

(Ugjødsla) kantsone i eng (§ 22)

Forskriftstekst

§ 22. (Ugjødsla) kantsone i eng

Det kan gis tilskudd for kantsone i eng langs kanten mot vassdrag som ikke er gjødslet eller sprøytet i søknadsåret. Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på minimum fire meter, målt fra vassdragets normalvannstand, der minst to meter ligger på fulldyrka eller overflatedyrka areal. Avstand mellom vassdrag og gjødsselfri kantsone kan ikke være mer enn åtte meter.

Kantsonen skal høstes ved slått eller beiting i søknadsåret. Jordarbeiding og såing skal ved behov skje mellom 1. mars og 1. juli.

Hvilke områder tilskuddet gjelder for er oppgitt i vedlegg 3 til denne forskriften.

Det gis ikke tilskudd for kantsoner som grenser mot kanaler, grøfter o.l. som normalt ikke har vannføring i vekstsesongen, eller som ikke påvirkes av vår- eller høstflom.

Tilskuddet utmåles per meter.

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Kantsone i eng	meter	15	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at arealer der det dyrkes flerårige urte-/grasvekster til fôr og som grenser mot vassdrag, ikke blir gjødslet eller sprøytet, slik at forurensning til vann blir redusert.

Hvis kantsonen blir slått, skal det skje med skjærende redskap, og graset skal samles opp. Det skal ikke brukes beitepusser.

Minst to meter av arealet det søkes om tilskudd til skal være på fulldyrka eller overflatedyrka areal. Tilskuddet utmåles etter antall meter ugjødsla kantsone langs vassdraget.

Definisjonen av vassdrag framkommer av [vannressurslovens](#) §§ 2 og 3. Engareal i de prioriterte områdene som grenser opp mot brakkvannspoller omfattes også av ordningen.

Gjelder bare bestemte steder

Ordningen gjelder bare langs bestemte vannforekomster, som er listet i [vedlegg 3 i forskriften](#). Kommunene kan sende forslag om vannforekomster som bør inn på lista til Statsforvalteren innen 30. november.

Fangdam (§ 23)

Forskriftstekst

§ 23. Fangdam

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseseffekt slik at den fanger opp avrenning av jordpartikler og næringsstoffer og reduserer tilførselen av disse til vann og vassdrag.

Tilskuddet utmåles per dekar.

33

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Fangdam	dekar	7 000	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at fangdammer utgjør et effektivt rensetiltak og at vegetasjon i tilknytning til fangdammene blir skjøttet.

En fangdam må ikke forveksles med en kulp eller andedam. En fangdam er en konstruksjon bygget for å redusere avrenning av jordpartikler og/eller næringsstoffer, og dermed redusere forurensning fra jordbruket til vann og vassdrag.

Tilskudd gis for gjennomføring av årlig tilsyn og nødvendige tiltak, og skal kompensere for bortfall av produksjonsareal. Tilskuddet kan derfor bevilges årlig forutsatt at fangdammen har tilfredsstillende renseseffekt. Fangdammer som drenerer mot brakkvannspoller omfattes også av denne tilskuddsordningen.

Utforming av fangdammen

Fangdammen skal være utformet slik at den fungerer etter hensikten. Den kan enten bestå av et sedimentasjonskammer/sedimentasjonsgrop som i hovedsak fanger opp partikler, eller et system med sedimentasjonskammer, vegetasjonsfilter/våtmarksfilter og overrislingssoner som også fjerner næringsstoffer.

Hvis Vann-nett opplyser at det er problemer med avrenning av løst fosfor, organiske stoffer og nitrogen til vassdraget skal fangdammen ha både vegetasjonsfilter og sedimentasjonskammer.

Hvis hovedproblemet er partikkelavrenning, kan fangdammen bestå av bare et tilstrekkelig stort sedimentasjonskammer.

Pass på sikkerheten!

For å unngå utrasing og fallulykker for barn bør sidekantene ikke være brattere enn 1:2. Sikring med gjerde rundt sedimentasjonskammeret bør vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Du finner mer [informasjon om fangdammer på NIBIOs nettside](#).

Søk kommunen og Statsforvalteren om tillatelse til å anlegge fangdam

Bygging av fangdammer kan komme i berøring med en rekke lovverk: Lakse- og innlandsfiskeloven, forurensningsloven, jordloven, skogbruksloven, friluftsløven og kulturminneloven. De viktigste lovene ved inngrep i vassdrag er imidlertid plan- og bygningsloven og vannressursloven. Søknad om å anlegge fangdammer sendes til kommunen og til Statsforvalterens klima- og miljøavdeling, som vil vurdere hvilke lover tiltaket skal reguleres etter.

Det kan ikke gis miljøtilskudd til vedlikehold av fangdammer som er etablert i strid med regelverket.

Tilskudd beregnes etter størrelsen

Ved søknad om tilskudd etter denne bestemmelsen skal fangdammens areal beregnes ut fra størrelsen på arealet som fangdammen legger beslag på. Dette er i utgangspunktet sedimentasjonskammeret, vegetasjonsfilteret og sidekantene. Hvis fangdammen har et areal som er mindre enn ett dekar, skal arealet settes til ett dekar i søknaden. Hvis det i samme vannvei er flere fangdammer, og disse til sammen er mindre enn ett dekar, skal de regnes som en fangdam i søknaden.

Skjøtselsråd

- Sedimentasjonskammeret tømmes ved behov.
- For å sikre sollys til plantenes opptak av nitrogen bør sidekantene holdes fri for trær som skygger.

2.5 Tilskudd til tiltak som skal redusere utslipp til luft

Du kan få tilskudd til å spre husdyrgjødsel på måter som reduserer utslipp av næringsstoffer til luft og avrenning til vann.

I dette kapitlet finner du informasjon om hvilke regler som gjelder for tilskudd til disse tiltakene.

Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen (§ 24)

Forskriftstekst

§ 24. Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen. Siste frist for spredning er 15. august. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres senest 15. august.

Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for eventuell nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Areal som får tilskudd til spredning av all husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen kan ikke gis tilskudd etter §§ 25 eller 26 i denne forskriften.

Tiltaksklasser: Spredning i voksende kultur, nedmolding innen 2 timer i åpen åker, nedmolding innen 18 timer i åpen åker.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Spredning i voksende kultur (f.eks. eng)	dekar	40	ingen
Spredning i åpen åker med nedmolding innen 2 timer	dekar	60	ingen
Spredning i åpen åker med nedmolding innen 18 timer	dekar	40	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir spredd på mest mulig gunstig tidspunkt. Dette er viktig for å få best mulig opptak av næringsstoffene i avlingene, og redusere forurensning av vann og utslipp til luft.

Tilskuddsordningen gjelder spredning av husdyrgjødsel på alle typer godkjent spredeareal etter [Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.](#)

Hvis du søker om tilskudd etter denne paragrafen, skal du ikke spre noe husdyrgjødsel eller biorest etter 15. august i søknadsåret.

Selv om det spres gjødsel flere ganger på samme areal gis det ikke dobbelt tilskudd.

Nedlegging av husdyrgjødsel (§ 25)

Forskriftstekst

§ 25. Nedlegging av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Siste frist for spredning er 15. august. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret. Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for eventuell nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Areal som får tilskudd til nedlegging av husdyrgjødsel kan ikke gis tilskudd etter §§ 24 eller 26 i denne forskriften.

Tiltaksklasser: Spredning i voksende kultur, nedmolding innen 2 timer i åpen åker.

Tilskuddet utmåles per dekar.

36

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Spredning i voksende kultur (f.eks. eng)	dekar	80	ingen
Nedlegging og nedmolding innen 2 timer i åpen åker.	dekar	60	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir lagt ned på jorda i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende. Nedlegging reduserer tap av ammoniakk til lufta og avrenning til vann.

For areal det gis tilskudd for etter denne paragrafen kan det også gis for spredning med tilførselslange (§ 27) når dette skjer senest 15. august.

Selv om det spres gjødsel flere ganger på samme areal gis det ikke dobbelt tilskudd.

Dette tilskuddet hindrer deg ikke i å spre husdyrgjødsel etter 15. august, men det får du ikke tilskudd for.

All spredning av husdyrgjødsel må skje innenfor reglene i [forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.](#)

Nedfelling av husdyrgjødsel (§26)

Forskriftstekst

§ 26. Nedfelling av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Siste frist for spredning er 15. august. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret. Foretaket skal ha dokumentasjon i form av skiftenoteringer som viser sprededato, og gjødselmengde spredd per dekar.

Areal som får tilskudd til nedfelling av husdyrgjødsel kan ikke gis tilskudd etter §§ 24 eller 25 i denne forskriften.

Tiltaksklasser: Nedfelling i voksende kultur, nedfelling i åpen åker.

Tilskuddet utmåles per dekar.

37

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
Nedfelling i voksende kultur (som etablert eng)	dekar	80	Ingen
Nedfelling i åpen åker	dekar	60	Ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir blandet direkte i jordsmonnet i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende. Nedlegging reduserer tap av ammoniakk til lufta og avrenning til vann.

For areal det gis tilskudd for etter denne paragrafen kan det også gis for spredning med tilførselslange (§ 27) når dette skjer senest 15. august.

Selv om det spres gjødsel flere ganger på samme areal gis det ikke dobbelt tilskudd.

Dette tilskuddet hindrer deg ikke i å spre husdyrgjødsel etter 15. august, men det får du ikke tilskudd for.

All spredning av husdyrgjødsel må skje innenfor reglene i [forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.](#)

Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (§ 27)

Forskriftstekst

§ 27. Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 24 Spredning av all husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen, § 25 Nedlegging av husdyrgjødsel eller § 26 Nedfelling av husdyrgjødsel.

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Tiltaksklasser: bruk av tilførselsslange.

Tilskuddet utmåles per dekar.

38

Foreløpig tilskuddssats

	Enhet	Kr	Avgrensning
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	dekar	95	ingen

Utfyllende om tiltaket

Tilskuddet skal stimulere til bruk av tilførselsslager for spredning av husdyrgjødsel og biorest for å redusere jordpakking.

Dette tilskuddet gis bare som et tillegg til de øvrige gjødseltiltakene etter §§ 24, 25 og 26. Tilskudd til bruk av tilførselsslange forutsetter at spredningen av husdyrgjødsel skjer senest 15. august.

Hvis tilførselsslangen koples til ei tankvogn, skal denne ikke trekkes eller plasseres ute på jorden.

2.6 Tilskudd til klimarådgiving

Tiltaket skal redusere klima- og miljøavtrykk fra jordbruksproduksjonen. I Nordland er det ett tiltak på dette temaet.

Klimarådgiving (§ 28)

Forskriftstekst

§ 28. Klimarådgiving

Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperiode, fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret. Tiltaksplan for utført rådgiving må vedlegges søknaden. Tiltaksplanen skal være underskrevet av rådgiver.

Med klimarådgiving menes rådgiving som i størst mulig grad tar for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser fra alle gårdens produksjoner, med sikte på å gjennomføre klimatiltak. Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivingen. Tilbydere av klimarådgiving skal være godkjent av Landbruksdirektoratet.

Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgiving i flere søknadsperioder, skal det utarbeides ny tiltaksplan som redegjør for gjennomførte tiltak fra forrige tiltaksplan.

Tiltaksklasser: to-til-en-rådgiving, en-til-en-rådgiving, grupperådgiving.

Tilskuddet kan kun utmåles for én gjennomført rådgiving per søknadsomgang.

Tilskuddet utmåles per stykk.

Foreløpige tilskuddssatser

	Enhet	Kr	Avgrensning
To-til-en rådgiving (to rådgivere)	stykk	8 000	ingen
En-til-en rådgiving (én rådgiver)	stykk	6 000	ingen
Grupperådgiving	stykk	2 000	ingen

Utfyllende om tiltaket

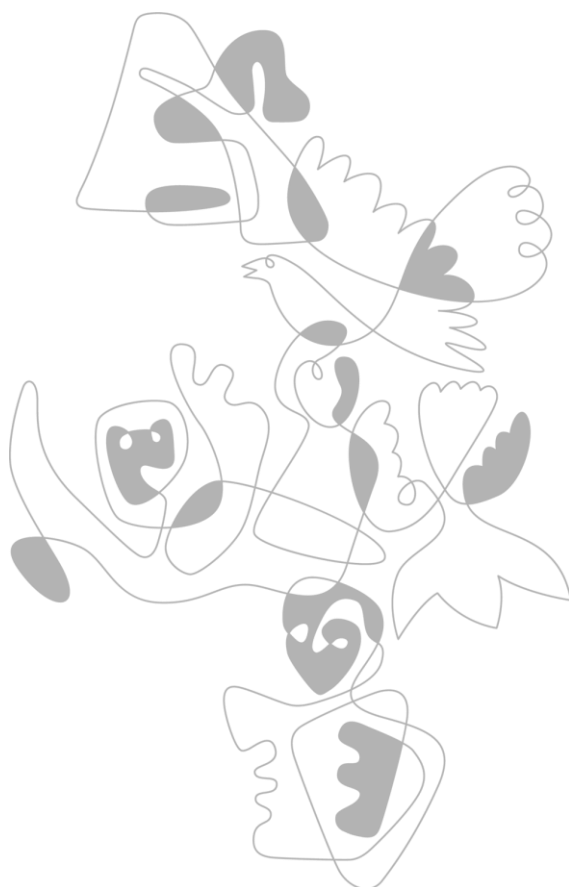
Tilskuddet skal rette for at bonden får rådgiving om gårdens klimaavtrykk og behovet for klimatilpasning. Tilskuddet skal bidra til økt kunnskap om klimagassutslipp, karbonbinding og klimatilpasning, med sikte på gjennomføring av klimatiltak i jordbruksproduksjonen på foretaket.

I 2026 skal du søke om tilskudd til klimarådgiving i en egen tilskuddsordning, utenfor de regionale miljøtilskuddene.

- Klimatiltakene omfatter ikke bare tilskuddsberettigede tiltak, men også generell optimering av drifta som for eksempel redusert dieselforbruk eller redusert kalvedødelighet.
- I tillegg til helhetlig gjennomgang av opptak og utslipp av klimagasser, skal klimarådgivingen vurdere behov for tiltak som gjelder klimatilpasning. Med utgangspunkt i forutsetningene på foretakene, vil tiltak som gjelder håndtering av overflatevann, fordrøyingsdammer, naturbaserte

renseløsninger, drenering, praksis som gjelder jordarbeiding og andre dyrkingsmessige forhold, være aktuelle.

- Innholdet i klimarådgivningen og tilbydere skal være godkjent av Landbruksdirektoratet.
- Et vilkår for tilskudd er at det utarbeides en tiltaksplan som legges ved søknaden. Det stilles ikke som vilkår for tilskuddet at foretaket gjennomfører tiltak, men rådgivning og utarbeiding av tiltaksplan skal gi bonden kunnskapsgrunnlag og motivasjon for å gjennomføre tiltak og driftsforbedringer for å redusere utslipp og tilpasninger til et endret klima.
- Det er totalt tre tiltaksklasser som skal avspeile kostnadene ved rådgivingen. Tiltaksklassen to-til-en rådgiving benyttes der hvor gårdsdriften består av flere typer produksjoner, eksempelvis grovfôrproduksjon og melkeproduksjon og flere rådgivere må delta i klimarådgivningen. En-til-en rådgiving benyttes når gårdsdriften består av en enkelt produksjon, eksempelvis korn eller grønnsaker. Denne tiltaksklassen benyttes også i de tilfeller hvor produksjonen består av forskjellige produksjoner, men hvor det i inneværende søknadsomgang ikke kan lages en tiltaksplan som omfatter alle produksjoner på gården, fordi det ikke eksisterer et helhetlig rådgivningstilbud. Et eksempel på dette er at det ikke tilbys klimarådgivning for produksjon av svin, fjørfe m.fl. i kombinasjon med planteproduksjon.
- Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgivning i flere søknadsperioder, er det et vilkår for å få tilskudd at det utarbeides ny tiltaksplan med beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført eller igangsatt siden forrige klimarådgiving. At det er gjennomført tiltak sannsynliggjør behovet for ny klimarådgivning. Unntak fra dette gjelder der det er gjennomført delvis rådgiving.

2.7 Kan det gis flere tilskudd på samme areal?

Tabellen har veiledende oversikt over hvordan tilskudd kan kombineres, men sjekk vilkår i forskriften.

Tabellen er veiledende. Hvis flere tiltak gjennomføres på samme areal er det viktig å lese vilkårene for alle de aktuelle tiltakene nøye. «Ok» viser tilskudd som i utgangspunktet kan kombineres. Ved kombinasjon av flere tilskudd for samme areal forutsettes det at kravene for hver ordning er oppfylt. (?) i ruta betyr at tiltakene kan kombineres hvis dette ikke er til skade for kulturminner eller kulturhistoriske verdier.			Kulturlandskap				Biologisk mangfold								Kulturminner og kulturmiljøer				Avrenning vann		Utslipp til luft				
			Drift av bratt areal	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark	Slått av verdifulle jordbrukslandskap	Slått av (gammel artsrik) slåttemark	Beiting av kystlynghei	Brenning av kystlynghei	Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer	Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper	Soner for pollinerende insekter	Friareal for gås	Tilrettelegging av hekke og beiteområder for fugl	Drift av seter (ikke et arealtilskudd)	Skjøtsel av (felt med) automatisk fredete kultur-	Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete	Skjøtsel av steingjerder	Skjøtsel av kulturhistoriske områder	(Ugjødsla) kantsone i eng	Fangdam	Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller høsten	Nedlegging av husdyrgjødsel	Nedfelling av husdyrgjødsel	Spredning av husdyrgjødsel ned tilførselsslange
§4	§6	§7	§8	§9	§10	§11	§12	§13	§14	§15	§16	§17	§18	§19	§20	§21	§22	§23	§24	§25	§26	§27			
Kulturlandskap	§ 4	Drift av bratt areal			ok		ok	ok			ok	ok	ok	ok	ok				ok			ok	ok	ok	ok
	§ 6	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap på innmark		ok									ok					ok			ok	ok	ok	ok	
	§ 7	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark																							
	§ 8	Slått av verdifulle jordbrukslandskap		ok									ok					ok			ok	ok	ok	ok	
Biologisk mangfold	§ 9	Slått av (gammel artsrik) slåttemark		ok								ok													
	§ 10	Beiting av kystlynghei								ok															
	§ 11	Brenning av kystlynghei							ok																
	§ 12	Skjøtsel (beiting) av biologisk verdifulle arealer		ok									ok												
	§ 13	Skjøtsel (beiting) av trua naturtyper		ok									ok												
	§ 14	Soner for pollinerende insekter		ok																					
	§ 15	Friareal for gås		ok	ok		ok	ok				ok	ok				ok	ok		ok	ok	ok	ok	ok	
	§ 16	Tilrettelegging av hekke- og beiteområdet for fugl		ok										ok	ok			ok		ok	ok	ok	ok	ok	
Kulturminner og -miljøer	§ 17	Drift av seter																							
	§ 18	Skjøtsel av (felt med) automatisk fredete kulturminner										ok	ok								?	?	?	?	
	§ 19	Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner										ok	ok								?	?	?	?	
	§ 20	Skjøtsel av steingjerder																							
	§ 21	Skjøtsel av kulturhistoriske områder										ok	ok								?	?	?	?	
Avrenning	§ 22	(Ugjødsla) Kantsone i eng			ok		ok					ok													
	§ 23	Fangdam																							
Utslipp til luft	§ 24	Spredning av all husdyrgjødsel om vår og eller i vekstsesong		ok	ok		ok					ok	ok		?	?		?						ok	
	§ 25	Nedlegging av husdyrgjødsel		ok	ok		ok					ok	ok		?	?		?						ok	
	§ 26	Nedfelling av husdyrgjødsel		ok	ok		ok					ok	ok		?	?		?						ok	
	§ 27	Spredning av husdyrgjødsel ned tilførselsslange		ok	ok		ok					ok	ok		?	?		?			ok	ok	ok		

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Fridtjof Nansens vei 11, Pb 1405, 8002 Bodø || sfnopost@statsforvalteren.no || www.statsforvalteren.no/nordland